

ČÁST V.

VÝSLEDKY PŘEDNOSTNÍHO HLASOVÁNÍ

Volič mohl právo přednostního hlasování uplatnit tak, že na hlasovacím lístku pro vybranou politickou stranu, politické hnutí nebo koalici (dále jen „volební strana“) označil maximálně dva kandidáty, kterým tím dával přednost. Pokud volič tohoto práva nevyužil, byl jeho hlas pro tuto stranu interpretován tak, že akceptuje pořadí kandidátů uvedené na hlasovacím lístku vybrané volební strany.

Získané přednostní hlasy byly vyhodnoceny ve skrutiniu při přidělování mandátů volebním stranám. Mandáty přidělené volebním stranám obdrželi jejich kandidáti podle pořadí, v jakém byli uvedeni na hlasovacím lístku, pokud přednostní hlasy voličů neurčily jiné pořadí. Podmínkou pro tuto změnu bylo, aby kandidát měl tolik přednostních hlasů, že to činilo nejméně 5 % z celkového počtu platných hlasů pro tuto volební stranu. Takovému kandidátovi náležel mandát přednostně, tj. posunul se v pořadí pro přidělení mandátu na první místo. Bylo-li takových kandidátů v rámci volební strany více, připadly mandáty těmto kandidátům postupně v pořadí podle nejvyššího počtu přednostních hlasů. Byl-li počet přednostních hlasů stejný, rozhodovalo původní pořadí kandidáta na hlasovacím lístku. Ne zvolení kandidáti volebních stran s alespoň jedním mandátem se stali náhradníky.

Na hlasovacím lístku mohlo být uvedeno nejvýše o jednu třetinu více kandidátů, než bylo mandátů, které ve volbách do Evropského parlamentu náležely České republice. Pro volby do Evropského parlamentu v roce 2019 to tedy mohlo být maximálně 21 + 7 kandidátů, tj. celkem 28 kandidátů na jednom hlasovacím lístku.

Pokud byla kandidatura zrušena v době po zaregistrování kandidátních listin (kandidát odstoupil, byl zmocněncem strany odvolán, nebo byl v členském státě, jehož je občanem, zbaven práva být volen; dále jen „odvolaný kandidát“), údaje o kandidátovi zůstaly na hlasovacím lístku, ale při rozdělování mandátů se k nim nepřihlíželo.

Celkem bylo na 39 registrovaných kandidátních listinách uvedeno 841 platných kandidátů, 3 kandidáti byli odvoláni. V porovnání s posledními volbami do Evropského parlamentu v roce 2014 zůstal počet zaregistrovaných kandidátních listin a platných kandidátů na téměř stejných hodnotách. V roce 2014 bylo do voleb zaregistrováno 38 kandidátních listin s celkem 849 platnými kandidáty, 8 kandidátů bylo po registraci odvoláno.

Zákonem povolený maximální počet 28 platných kandidátů na kandidátní listině využilo celkem 18 volebních stran (46,2 %), naopak za volební stranu č. 23 TVÚJ KANDIDÁT kandidoval pouze 1 platný kandidát. Při volbách v roce 2014 nasadilo maximální počet kandidátů do voleb 17 volebních stran (44,7 %), nejmenší počet platných kandidátů na kandidátní listině byl 2 (ve 2 případech).

Tabulka 15 zobrazuje rozdílnou aktivitu voličů v udělování přednostních hlasů podle územních celků. Nejintenzivněji byly udělovány přednostní hlasy na území hlavního města Prahy. Naopak nejméně přednostních hlasů distribuovali voliči v Kraji Vysočina, kde bylo uděleno jen zhruba 20 % z maximálně možných přednostních hlasů.

Využití přednostního hlasování podle volebních stran nabízí tabulka 16. Z volebních stran, které postoupily do skrutinia, udělují s největší intenzitou přednostní hlasy voliči KDU-ČSL a Koalice STAN a TOP 09. Naopak nejméně aktivní v udělování přednostních hlasů z volebních stran s alespoň 1 mandátem byli voliči České pirátské strany.

Ve volbách bylo celkem uděleno 1 091 233 přednostních hlasů, z toho prvních 50 nejúspěšnějších kandidátů získalo v součtu 790 178 přednostních hlasů, tj. 72,4 %. Absolutně nejvíce přednostních hlasů (67 430) získal Luděk Niedermayer (Koalice STAN a TOP 09). Přes 30 tisíc přednostních hlasů dále obdrželi Dita Charanzová (ANO), Jan Zahradil (ODS), Hynek Blaško (SPD), Kateřina Konečná (KSČM), Jiří Pospíšil (Koalice STAN a TOP 09), Ivan David (SPD) a Martina Dlabajová (ANO).

V relativním vyjádření úspěšnosti jednotlivých kandidátů v získávání přednostních hlasů se do popředí dostávají i kandidáti z volebních stran s menším počtem platných hlasů, které do skrutinia nepostoupily. Výrazně úspěšný byl např. David Rath, který byl zakroužkován na 36,2 % odevzdaných hlasovacích lístcích pro volební stranu Česká Suverenita, na více než 30 % odevzdaných hlasovacích lístcích byli dále zakroužkováni Klára Alžběta Samková z volební strany Alternativa pro Českou republiku 2017 (33,2 %), Antonín Baudyš z volební strany CESTA ODPOVĚDNÉ SPOLEČNOSTI (32,0 %), Pavel Telička z volební

strany HLAS (30,9 %) a Miroslav Sládek z volební strany SPR-RSČ Miroslava Sládka (30,2 %). Jednalo se ve většině případů o lídry kandidátních listin, kteří jsou veřejně známí a objevovali se jako tváře volebních kampaní těchto volebních stran.

Celkem 78 kandidátů (9,3 % z celkového počtu platných kandidátů) získalo takový počet přednostních hlasů, že to činilo nejméně 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro volební stranu, za kterou kandidát kandidoval. Tuto hranici překonalo také 13 z 21 zvolených poslanců.

V důsledku přednostních hlasů voličů byl v 5 případech přidělen mandát kandidátovi, který by jej jinak, bez splnění podmínky získání nejméně 5 % přednostních hlasů, nezískal. Posun na 1. místo a získání mandátu bylo možné vysledovat u kandidáta Hynka Blaška (SPD), který se posunul z 8. místa na kandidátní listině. Výrazný posun a získání mandátu zaznamenal i kandidát ODS Alexandr Vondra, který se posunul z 15. místa na kandidátní listině na 2. místo.

Seznam tabulek v Části V:

- Tab. 15 Míra využití přednostního hlasování podle územních celků
- Tab. 16 Míra využití přednostního hlasování podle volebních stran
- Tab. 17a Seznam prvních 50 kandidátů podle absolutního počtu přednostních hlasů
- Tab. 17b Seznam prvních 50 kandidátů podle nejvyššího procenta přednostních hlasů
- Tab. 18 Souhrnný přehled o výsledcích přednostního hlasování
- Tab. 19 Výsledky přednostního hlasování pro jednotlivé kandidáty (dle volebních stran)

Vysvětlivky k tab. 15 a 16:

- Údaj „*Maximálně možných přednostních hlasů*“ představuje maximální počet přednostních hlasů, které mohli voliči udělit jednotlivým kandidátům. Každý volič disponoval 2 přednostními hlasy, proto se maximální počet přednostních hlasů rovná dvojnásobku platných hlasů celkem.
- Údaj „*Reálně udělené přednostní hlasy*“ představuje reálný počet udělených přednostních hlasů pro kandidáty v územní jednotce (tab. 15) nebo pro kandidáty volebních stran (tab. 16).
- Údaj „*Míra využití přednostního hlasování*“ je procentuálním poměrem mezi počtem reálně udělených přednostních hlasů a maximálně možným počtem přednostních hlasů.

Vysvětlivky k tab. 18:

- Údaj „*z nich nevolitelných*“ představuje počet kandidátů, kteří se kandidatury vzdali, jejichž kandidatura byla zmocněncem strany odvolána nebo byli v členském státě, jehož jsou občany, zbaveni práva být voleni v době od zaregistrování kandidátní listiny do uplynutí 48 hodin před zahájením voleb.
- Údaj „*počet kandidátů, kteří překročili 5% hranici*“ představuje počet těch kandidátů, kterým se podařilo získat alespoň zákonem stanovené procento (5 %) přednostních hlasů z celkového počtu odevzdaných hlasů pro kandidátní listinu. Z důvodu upozornění na projev vůle voličů je tento údaj uváděn i u stran, které ve volbách nezískaly žádný mandát.
- Údaj „*z nich obdrželo mandát*“ představuje počet kandidátů, kteří získali mandát v Evropském parlamentu a zároveň obdrželi nejméně 5 % přednostních hlasů z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro volební stranu ve volebním obvodu. V celkovém počtu jsou zastoupeni jak ti kandidáti, kteří se v důsledku získaných přednostních hlasů posunuli na takové místo, které jim zajistilo přidělení mandátu, přičemž by tento mandát bez přednostních hlasů nezískali (zůstali by na původním místě hlasovacího lístku, na které již žádný mandát „nezbyl“), tak ti kandidáti, kteří by získali mandát bez ohledu na výsledek přednostního hlasování (k získání mandátu opravňovalo kandidáta již původní pořadí na hlasovacím lístku).

Vysvětlivky k tab. 19:

- Údaj „*nové pořadí*“ představuje změnu v pořadí kandidátů pro přidělení mandátu způsobenou uplatněním pravidla o vlivu výsledků přednostního hlasování na pořadí pro přidělování mandátů. Je-li za číslicí ještě písmeno „p“, jde o zvýraznění faktu, že tento kandidát se v důsledku získaných přednostních hlasů posunul vpřed oproti původnímu pořadí na hlasovacím lístku. Z důvodu upozornění na projev vůle voličů je tento údaj uváděn i u volebních stran, které ve volbách nezískaly žádný mandát.